

Mot en europeisk strategi för e-juridik

Justitiedepartementet

2008-07-07

Dokumentbeteckning

KOM(2008)329

Meddelande från kommissionen till Rådet, Europaparlamentet och Europeiska Ekonomiska och Sociala kommittén. "Mot en europeisk strategi för e-juridik"

SEK(2008)1944

Kommissionens arbetsdokument

Sammanfattning

Kommissionens strategi är att informations- och kommunikationstekniken ska komma till användning på rättsväsendets område och vara till nytta för medborgarna och myndigheterna. Detta ska bl.a. ske genom en e-juridikportal som i vissa hänseenden ska ge medborgarna tillgång till medlemsstaternas rättsväsenden via Internet. Portalen ska samtidigt fungera som ett verktyg för främst informationsutbyte mellan medlemsstaternas rättsväsenden inom vissa områden.

Regeringen anser att kommissionens strategi är en bra utgångspunkt för en fortsatt diskussion men strategin väcker frågor av skilda slag som behöver belysas ytterligare i det fortsatta arbetet.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet har sin bakgrund i ett initiativ som Tyskland tog inför sitt ordförandeskap våren 2007.

Det tyska initiativet innebär sammanfattningsvis att det ska skapas en teknisk plattform (en portal) på Internet och genom den

- möjliggöra gemensamma sökmöjligheter till vissa nationella register

- förbereda en elektronisk modell för det praktiska genomförandet av det europeiska betalningsföreläggandet samt
- möjliggöra gränsöverskridande processer i domstol, i första hand uppmuntra och stödja användningen av videokonferens.

Syftet med initiativet är att skapa bättre tillgänglighet för allmänheten och myndigheterna till rättsväsendena i medlemsstaterna.

Enligt en preliminär tidplan ska portalen göras tillgänglig för allmänheten årsskiftet 2009/2010.

Kommissionen beslutade den 30 maj 2008 ett meddelande om e-juridik ”Mot en europeisk strategi för e-juridik”.

1.2 Förslagets innehåll

I meddelandet redovisar Kommissionen sin strategi för den fortsatta utvecklingen av och inriktningen på e-juridik. Kommissionen lämnar vidare ett förslag till en handlingsplan för strategins genomförande. Kommissionens utgångspunkt är att informations- och kommunikationsteknik ska användas för att förbättra medborgarnas tillgång till rättsväsendet, förbättra samarbetet mellan de rättsväsende myndigheterna samt att öka de rättsliga åtgärdernas effektivitet. Med rättsliga åtgärder förstås alla åtgärder som avser tvister eller straffrättsliga påföljder. Om möjligt bör samtliga medlemsstater omfattas. Strategin avser perioden 2008-2013.

Strategin innebär i huvudsak följande.

En europeisk e-juridikportal ska skapas för att underlätta medborgarnas och företagens tillgång till rättsväsendena inom EU. Portalen ska sammanfattningsvis ha följande funktioner. Genom portalen ska användaren få information om rättssystem och rättsliga förfaranden på användarens egna språk. Exempelvis information om brottsoffers respektive misstänkta rättigheter, förfarandet vid nationella domstolar, juridiska ombuds roll och funktion samt om möjligheterna till juridiskt biträde och förutsättningarna för rättshjälp. Portalen ska vidare innehålla länkar till olika webbplatser som innehåller information på det rättsliga området, exempelvis Eur-lex, Pre-lex, de rättsliga myndigheterna samt de olika rättsliga nätverken. Vidare ska användaren kunna hänvisas till de webbplatser som på europeisk nivå har åtkomst till sammanlänkande register, exempelvis handelsregister (EBR) och fastighetsregister (EULIS) På sikt kan även vissa processuella förfaranden komma att genomföras elektroniskt via portalen, exempelvis enligt förordningarna om det europeiska betalningsföreläggandet och småmål.

E-juridikprojektet ska även användas för utveckla elektroniska verktyg för samarbete mellan rättsväsendenas myndigheter. Främsta prioritet har sammankopplingen mellan medlemsstaternas kriminalregister enligt förutsättningarna i det aktuella rambeslutet. Även andra register ska kunna komma att kopplas samman. Ett nätverk för säkert informationsutbyte mellan rättsväsendets myndigheter ska utvecklas för att myndigheterna ska kunna utbyta konfidentiella uppgifter. Medlemsstaterna ska vidare uppmuntras att använda videokonferensteknik i gränsöverskridande civil- och straffrättsliga ärenden. E-juridiksystemet ska i olika hänseenden också tillhandahålla översättningshjälp och automatiserade översättningar.

Kommissionen ska utarbeta och genomföra e-juridikportalen och förvalta den i nära samarbete med medlemsstaterna men också med andra intressenter som Eurojust och de civilrättsliga respektive straffrättsliga nätverken. Kommissionen ska även fortsätta arbeta med sammankoppling av kriminalregister. Kommissionen ska vidare i samarbete med de rättsliga nätverken och med Eurojust utveckla de verktyg som behövs för ett effektivare samarbete, ett säkert informationsutbyte och automatiserade översättningar. Inom Forumet för diskussion om EU:s politik och praxis på rättsområdet kommer en arbetsgrupp med namnet "e-juridik" att inrättas för utbyte av erfarenheter och goda exempel mellan nationella rättsliga myndigheter och mellan rättsutövare.

Till meddelandet finns ett förslag till en handlingsplan bifogad enligt vilken projektet i sin helhet ska vara genomfört senast 2013.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

E-juridik berör främst tekniska och organisatoriska frågor. Ett genomförande av e-juridikprojektet förutsätter emellertid en närmare analys av konsekvenserna för det svenska regelverket. Exempelvis förutsätter idén om att det ska gå att föra processer i domstol via Internet att bl.a. rättegångsbalkens bestämmelser om förande av talan i och kommunikering med domstolen m.m. ses över. Likaså förutsätter de tänkta möjligheterna till utbyte av information mellan myndigheter en närmare analys av regelverket på personuppgiftsskydds – respektive sekretessområdet. Även de tekniska och organisatoriska förutsättningarna behöver analyseras närmare.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Enligt meddelandet ska finansiering ske genom gemenskapsbudgeten och då inom ramarna för de straffrättsliga programmet respektive det civilrättsliga programmet.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att Kommissionens strategi är en bra utgångspunkt för en fortsatt diskussion om utvecklingen av e-juridik. Strategin väcker samtidigt flera frågor som behöver belysas ytterligare, bl.a. vad e-juridik ska omfatta, bör olika verksamheter blandas samman i en portal, olika användargrupperns behov och nyttan för dessa, språkfrågor, integritetsfrågor, finansiella frågor, centraliserad eller decentraliserad administration av portalen samt avgränsningar mot annat pågående arbete.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Alltsedan det tyska ordförandeskapet har ordförandeskapen drivit det tyska e-juridikinitiativet framåt. Det är oklart hur medlemsstaterna kommer att ställa sig till kommissionens strategi.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen står bakom meddelandet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte varit föremål för remissbehandling.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Någon egentlig rättslig grund för e-juridikprojektet finns inte. E-juridik bygger på ett frivillig samarbete mellan medlemsstaterna, i främst tekniska och organisatoriska frågor.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Bör inte vara tillämplig för meddelandet.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet behandlas sedan den 24 juni 2008 av Rådsarbetsgruppen för Rättsinformation (e-juridik).

4.2 Fackuttryck / termer

Ej aktuellt.